

Aan  
de gemeenteraad

**Datum**  
**Zaaknummer** 2023-0022033

**Betreft** Vaststellen en beschikbaar stellen van een krediet  
Sportvisie 2030 - Niemand buitenspel in Dordrecht

**Vergadering van**  
**Portefeuillehouder:** Marc Merx  
**Begrotingsprogramma** Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht  
**Kernteam/Opgave:** Stad - Sport  
**Auteur:** Arthur van Moorst  
**E-mail:** a.van.moorst@dordrecht.nl  
**Verantwoordelijke:**  
**Openbaar:** Ja

**Voorgesteld besluit**

de Sportvisie 2030 vast te stellen;

het bestedingsdoel van de reservering van € 4.000.000,- op grond van het Politiek akkoord 2022-2026 voor Sportaccommodaties te verruimen met de implementatie en monitoring van de sportvisie en het professionaliseren van de sportverenigingen;

de volgende bedragen beschikbaar te stellen:

1. € 100.000,- ten behoeve van de planvorming wijksporthallen (dit bedrag over 2023 en 2024 gelijkmatig te verspreiden);
2. € 750.000,- voor een investeringskrediet voor ledverlichting in 2023 ten behoeve van het vervroegd vervangen van conventionele sportveldverlichting van de gemeente;
3. € 1.000.000,- ten behoeve van capaciteitsvraagstukken in 2023 en 2024;
4. € 1.500.000,- voor de uitvoering in 2023 en 2024 van de subsidieregeling nieuwbouw/renovatie sportaccommodaties;
5. € 360.000,- voor de uitvoering van de subsidieregeling professionaliseren van de sportvereniging (dit bedrag over vier kalenderjaren gelijkmatig te verspreiden);
6. € 120.000,- ten behoeve van de implementatie en monitoring van de sportvisie. (dit bedrag over vier kalenderjaren gelijkmatig te verspreiden);

voor het versterken van de financiële positie van de verenigingshallen en voor toekomstige renovaties en nieuwbouw in het kader van het VHP de verdeelsleutel van de extra VHP-bijdrage aan de VHP-stichtingen (sportvisie, paragraaf 2.1) vast te stellen;

de begroting 2023 te wijzigen op grond van beslispoint 3 door de wijziging met nr. 223022 vast te stellen.

**Deadline**

Graag agenderen voor collegevergadering van 14 februari 2023

**Raadsvoorstel**

**Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?**

De gemeenteraad is bevoegd tot het vaststellen van de sportvisie 2030. De voorgestelde uitwerking van de twee programmalijnen is een bevoegdheid van het college.

**Wat is het doel?**

Met de sportvisie 2030 willen we bereiken dat in 2030 sport bijdraagt aan een gelukkiger, gezond en sterker Dordrecht. Sport is het maatschappelijk cement in onze samenleving. Het zorgt voor verbinding, voorkomt vereenzaming, bevordert ontmoeting, disciplineert, zorgt ervoor dat je vitaal oud kan worden en is van belang voor de mentale en fysieke gezondheid. De Social Return On Investment (SROI) is een manier om het maatschappelijk rendement van investeringen in sport en bewegen uit te drukken. De methode toont de maatschappelijke kosten en opbrengsten die zijn gerelateerd aan mensen die sporten en bewegen, en weegt die tegen elkaar af. De SROI voor sport en bewegen in Dordrecht is 2,66. Dat betekent: de maatschappelijke opbrengsten zijn 2,66 keer zo hoog als de kosten.

Om de doelstelling te halen is het versterken van de sportsector prioriteit. Een sterke sportsector vormt een sterke basis om de kracht van sport in te zetten. Met de sportvisie willen we bereiken dat in 2030 het percentage Dordtenaren dat ten minste 1x per week sport of sportief beweegt is gegroeid naar 80% (nu: 67%). Daarnaast hebben we een sportieve ambitie om in 2030 in de top 10 van sportiefste gemeenten van Nederland te komen (atlas gemeente 2020 specifiek voor sport: plek 38).

**Wat zijn per beslispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?**

**1. Versterken van de sport langs drie thema's**

We versterken de sportsector langs drie thema's: de fysieke infrastructuur voor sport en bewegen (hardware), de organisatie van sport (orgware) en de sportparticipatie (software). De specifieke infrastructuur voor sport bestaat uit zowel buiten- als binnensportaccommodaties als de openbare ruimte. Een rode draad in dit thema zijn de ontmoetingen die plaatsvinden door het gebruik van deze infrastructuur. Omdat veel sportaccommodaties verouderd zijn, is investeren noodzakelijk. Er zijn diverse instrumenten die we in de sportvisie benoemen die hiervoor ingezet kunnen gaan worden (hoofdstuk 6).

Voor de planvorming van de grote sportparken sluiten we aan op de Dordwijkzone. Voor de kleine wijk sportparken maken we ook plannen. Een lokale subsidieregeling voor nieuwbouw en renovatie van sportaccommodaties waar sportverenigingen gebruik van kunnen maken is nieuw. Ook vervangen we de sportveldverlichting vroegtijdig vanwege verduurzaming (zie argument 3). De fysieke inrichting van de openbare ruimte moet de ongeorganiseerde sporten blijven uitnodigen tot sport en bewegen en nieuwe sporters verleiden.

De organisatie van sport wordt versterkt door naar de verschillende sportverbanden te kijken en hierop ondersteuning te bieden. Met een nieuwe subsidieregeling werken we aan het professionaliseren van de sportverenigingen. De anders georganiseerde en ongeorganiseerde sport ondersteunen we ook. Dit doen we door het actief delen van data over sportdeelname en sportbehoefte en verbinden van partijen bij het opstarten van sportstimuleringsactiviteiten (Lokaal Sportakkoord). We zien daarbij een sociaal veilig, gezonde en inclusieve sportomgeving als basis.

De sportparticipatie is te versterken door een gerichte aanpak op leeftijds categorieën en levensfasen. Voor enkele specifieke (kwetsbare) doelgroepen is extra aandacht nodig om de sport (fysiek) toegankelijk te houden/krijgen. Hierbij is ook een aantrekkelijke openbare ruimte een kans op gratis sporten en bewegen.

In onderstaand overzicht zijn de bedragen per instrument voor de huidige collegeperiode weergegeven. In onderhavig voorstel voteren we de beschikbare incidentele middelen op € 1.780.000,- na. We komen met een nieuw raadsvoorstel inclusief voortgangsrapportage om de resterende middelen voor de periode 2025-2026 te voteren.

*Tabel: bedragen per instrument*

Instrument / periode	Incidenteel 2023-2024 (totaal 2 jaar)	Incidenteel 2025-2026 (totaal 2 jaar)

Subsidieregeling renovatie en/of nieuwbouw sportaccommodaties	€ 1.500.000,-	
Reservering capaciteitsvraagstukken	€ 1.000.000,-	€ 1.780.000,- (reservering)
Planvorming wijksportparken	€ 100.000,-	
Vervangen conventionele verlichting voor led	€ 750.000,-	€ -
Implementatie en monitoring	€ 60.000,-	€ 60.000,-
Subsidieregeling professionaliseren sportvereniging	€ 180.000,-	€ 180.000,-

## 2. Verstevenigen van het fundament van het verenigingshallenplan

Een onderdeel van de sportvisie is het verstevenigen van het fundament van het verenigingshallenplan en daarmee herijken van de kaders van het verenigingshallenplan. Dit is gebaseerd op een evaluatie naar het functioneren van het verenigingshallenplan uitgevoerd (bijlage 3). Hierin zijn een aantal aanbevelingen opgenomen. De verenigingshallen zijn gebouwd vanuit de behoefte om een aantal binnensporten te accommoderen. Waar het sportpark (kantine, kleedkamer en sportveld) de thuisbasis is voor veel buitensportverenigingen, zijn de verenigingshallen dit voor de binnensportverenigingen. Een vertrouwde thuisbasis waar mensen elkaar ontmoeten tijdens en na het sporten. Met vrijwilligers die eerder bereid zijn om zich in te zetten voor de "eigen sporthal" en zich verantwoordelijk voelen voor het onderhoud, de schoonmaak en beheer en toezicht. Dat is de kracht van de unieke constructie van de verenigingshallen. Sportverenigingen die enkel een sporthal huren, missen juist naast het sporten deze belangrijke sociale component.

Het VHP maakt het voor de gelieerde verenigingen mogelijk om echt "hun rol als vereniging" te kunnen pakken. Het VHP draagt daarmee bij aan sterke sportverenigingen en voorziet in de behoefte aan binnensport accommodatie (wedstrijdsporten en trainingen). Een bijkomend voordeel is dat het VHP voor de gemeente financieel de meest voordelige vorm is.

Het VHP is dus een belangrijk instrument. Echter, er is wel een steviger fundament nodig door:

1. het versterken van de financiële positie van de verenigingshallen;
2. het versterken van het gebruik en de planning van de verenigingshallen;
3. het versterken van de governance structuur van de verenigingshallen.

## 3. Verduurzamen van de sport

De verduurzaming van de sport is een belangrijk actueel thema. Met de sportvisie zetten we in op het vervroegd vervangen van de gemeentelijke sportveldverlichting in ledverlichting. Daarnaast brengen we lokale en landelijke regelingen bij elkaar. De landelijke BOSA regeling staat weer open voor investering in sportaccommodaties (ook voor duurzaamheid). De beleidsnota garantstellingen en leningen Dordrecht biedt sportverenigingen mogelijkheden om een lening te ontvangen voor duurzaamheidsinvesteringen (zonnepanelen, warmtepomp, ledverlichting). Verenigingshallen kunnen een garantstellingsaanvraag indienen.

Naar aanleiding van een enquête onder sportverenigingen worden bij tien sportverenigingen energiescans uitgevoerd. In de Sportboulevard wordt gestart met duurzaamheidsmaatregelen.

## 4. Aansluiten bij landelijk beleid

Met de Sportvisie 2030 sluiten we voor de komende jaren optimaal aan op het landelijke beleid voor sport en bewegen. In december 2022 is het Sportakkoord II vastgesteld. Dit biedt de kaders om lokaal tot concrete afspraken te komen voor verbetering van de sport.

### Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

#### 1. Ruimte

De ruimte in Dordrecht waarbinnen we kunnen ontwikkelen is beperkt en daar schuilt een risico. De groeiambitie van de stad naar 140.000 inwoners en de daarmee gepaard gaande gebiedsontwikkelingen als Dordwijkzone en Spoorzone kunnen op gespannen voet staan met de huidige sportinfrastructuur en de sportambitie naar 80% deelname van de Dordtenaren aan sport

en bewegen. Ten behoeve van de sport en beweegambitie houden we gezien de groeiambities van de stad het aantal m2 voor de sport gelijk. Daar waar belangen botsen (bijvoorbeeld gebiedsontwikkeling en sport) zoeken we naar maatwerkoplossingen die recht doen aan alle belangen.

## **2. Maatschappelijke ontwikkelingen**

Een risico van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, zoals energiecrisis en inflatie, is dat onze inwoners geen lid meer worden van een vereniging. Na de coronacrisis is nu de energiecrisis voor sportaanbieders een grote zorg. Vooral voor de vele vrijwilligers die zich inzetten voor sport en bewegen vraagt dit een continue alertheid om de sportverenigingen vitaal te houden. De betaalbaarheid van de sport vraagt daarbij aandacht. Het gaat daarbij niet alleen om de exploitatie van velden, zalen, gebouwen, maar ook vanuit het perspectief van de inwoners. Ook zij zien zich vaker genoodzaakt tot het maken van keuzes op financieel vlak. We blijven de impact van de maatschappelijke ontwikkelingen op het sport- en beweeggedrag van kwetsbare groepen monitoren. We zetten versneld in op verduurzaming om daarmee de kostenstijging voor de verenigingen en daarmee de leden zo beperkt mogelijk te houden.

## **3. Trends en ontwikkelingen in de vraag naar sport**

Een risico is dat steeds minder mensen gebruik maken van de traditionele sportvereniging en dat daarmee een deel van onze ambities niet worden gerealiseerd. De wensen en behoeften op gebied van sport en bewegen veranderen namelijk. Werk, sociale contacten en vrijetijdsbesteding vragen veel van mensen en lopen steeds meer door elkaar heen. Technologische ontwikkelingen en sociale media spelen daarbij een grote rol. Gevolg is onder andere dat mensen zich niet meer als vanzelfsprekend binden aan vaste groepen of verbanden. In toenemende mate willen mensen zelf bepalen wanneer, waar en met wie er gesport wordt. Dit hangt samen met de individualisering en flexibilisering. Ontwikkelingen die in de toekomst aanhouden. De organisatie van sport en het aanbod van sport moet (blijven) meegroeien met de behoefte van de inwoners. Door gerichte clubondersteuning zal de gemeente hierop inspelen en de sportaanbieder zoveel als mogelijk ondersteunen. Het is echter aan de sportaanbieders zelf om mee te gaan met deze ontwikkelingen.

## **4. Inflatie**

Een risico van de huidige inflatie is de stijging van bouw-, materiaal- en onderhoudskosten. Apart van deze visie wordt het MJOP sportaccommodaties geactualiseerd. Over de consequenties van deze herijking moet uw raad later een aparte afweging maken. Hetzelfde geldt voor besluiten over nieuwbouw/renovatie van verenigingshallen (volgens afwegingskader).

## **Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?**

In de afgelopen maanden is op de drie hoofdthema's van de sportvisie op verschillende manieren input opgehaald om de visie vorm te geven.

### *Ruimte voor sport en bewegen*

Vanuit het traject om in 2021 te komen tot het programma sportparken was al per sportpark veel opgehaald bij de verenigingen. Meerdere verenigingen hebben hier in 2022 schriftelijk nog aanvullingen op gedaan. Vanuit het project Dordwijkzone in het kader van het stadspark XXL is een specifiek participatietraject geweest waar ook de sportverenigingen voor uitgenodigd waren. Voor de wijk sportparken heeft een externe organisatie daarnaast een eerste advies uitgebracht over de ontwikkelkansen van die sportparken. Aan de hand van een enquête over de energieproblematiek is ook de gelegenheid gegeven om input te geven over verduurzaming bij de sportaccommodaties.

Met de VHP-stichtingen is een intensief traject doorlopen om tot een nieuw beleidskader voor het verenigingshallenplan te komen. Hiertoe zijn diverse onderzoeken uitgevoerd, waarin de betrokken VHP-stichtingen en -verenigingen zijn meegenomen. Via een enquête hebben we Dordtenaren gevraagd mee te denken over de buitenruimte voor sport.

### *Organisatie van sport*

Aan de hand van de verenigingsmonitor hebben de sportregisseurs individuele gesprekken gevoerd met de sportverenigingen. Dit hebben ze ook gedaan met de overige sportaanbieders. Deze input is meegenomen in de totstandkoming van de sportvisie. Ook een landelijk evaluatietraject over clubondersteuning heeft bijgedragen aan de beleidsvisie. Tot slot is in het lokaal Sportakkoord veel ontmoeting geweest tussen sportaanbieders. Ook de inhoud van die gesprekken heeft een plek in de sportvisie.

*Sportparticipatie*

Via het lokale sportdeelname onderzoek (april 2021 en 2022 en november 2021 en 2022) is naast data over sportdeelname ook opgehaald wat belemmeringen en drivers zijn voor Dordtenaren om te sporten en bewegen. In de Nationale Sportweek is in meerdere bijeenkomsten gesproken over de toegankelijkheid van de sport. Met urban sporters en sportaanbieders zijn gesprekken gevoerd. Tot slot hebben de Dordtse sportcoaches, gebaseerd op hun ervaringen in het veld, een belangrijke inbreng gehad.

*Sportraad*

Met de Sportraad is een aantal keren inhoudelijk gesproken over de kaders van de nieuwe sportvisie. Daarnaast zijn er in de afgelopen periode op specifieke thema's brieven/adviezen uitgebracht die eveneens verwerkt zijn. Op donderdag 26 januari 2023 is bijgevoegd schriftelijk advies van de Sportraad Dordrecht ontvangen. Op maandag 30 januari 2023 is het advies ook mondeling besproken. Het betreft een positief advies over de sportvisie. Op basis van het advies zijn enkele aanpassingen gemaakt en zullen enkele opmerkingen meegenomen worden in de programmaplannen.

**Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?**

Het Dordtse Sportkompas (2017) RIS1933360

Rekenkameronderzoek naar het sportaccommodatiebeleid van de gemeente Dordrecht (2021)

Vaststellen Programma Sportparken 2022-2030 - Raadsvoorstel (RIS 2021-0065682)

Amendement Programma Sportparken (2021-0065682)

Voortgang Programma Sportparken 2022-2030 en VHP – Raadsinformatiebrief (2022-0014245)

Startnotitie Toekomst Verenigingshallenplan 2.0: juli 2021 door gemeenteraad vastgesteld (2021-0087760)

**Hoe wordt dit betaald?**

De te voteren middelen worden betaald uit:

a) Politiek akkoord Sport + reservering begroting 2022

In de begroting 2022 is een reservering van € 2.000.000,- gemaakt voor urgente voorstellen. Na het beschikbaar stellen van een krediet voor de financiering van de verhuizing jeu de boulestak SC Amstelwijk naar Sportpark Zeehavenlaan ad € 250.000,- (RIS 2022-0178613) en compensatie in relatie tot de garantstelling voor de blaashal van hockeyvereniging DMHC ad € 140.000,- (2022-0149966) resteert € 1.610.000,-. Deze middelen worden nu volledig aangewend voor de sportvisie (voor ledverlichting en de subsidieregeling nieuwbouw/renovatie sportaccommodaties) middels beslispunt 3.

In het Politiek akkoord 2022-2026 (PA 2022-2026) is € 4.000.000,- beschikbaar gesteld voor sportaccommodaties, hetgeen wordt verbreed tot de uitvoering van het sportbeleid (zie beslispunt 2). Van deze € 4 miljoen wordt middels onderhavig voorstel € 2.220.000,- aangewend voor de sportvisie (beslispunt 3). Voor het restant ad € 1.780.000,- ontvangt de raad na een eerste tussenevaluatie in 2024 een voorstel hoe dit bedrag te verdelen over de kalenderjaren 2025/2026.

Voor een aantal budgetten is de sportvrijstelling van toepassing. Voor deze budgetten wordt het investeringsbedrag verhoogd met btw met als dekking de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK-sport).

Daarnaast zijn de volgende middelen gereserveerd in relatie tot de sportvisie:

b) Agenda 2030: Dordwijkzone (Stadspark XXL)

Voor de ontwikkeling van de Dordwijkzone is € 51.000.000,- gereserveerd. Hiervan is € 4.000.000,- voor sport en accommodaties op het moment dat het gebruik van de ruimte voor sport als gevolg van de ambities van Stadspark XXL moet worden geoptimaliseerd.

c) Overige lokale budgetten

Binnen de reservering voor de toekomstvisie sportparken 2015 (reserve sportparken) is nog € 800.000,- beschikbaar voor de inhuizing van FC Dordrecht amateurs (voorheen OMC) in het stadion. Voor de infrastructuur rondom het stadion van FC Dordrecht is ook nog € 1.700.000,- gereserveerd.

d) Rijksmiddelen: Lokaal Sportakkoord en Preventieakkoord

Vanuit rijksmiddelen wordt sinds 2019 gewerkt aan de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord. In

2023-2026 is er jaarlijks ongeveer € 60.000,- voor de gemeente Dordrecht beschikbaar. Op een vergelijkbare wijze is er ook een Lokaal Preventieakkoord. Een van de thema's hierbinnen is bewegen. Ook voor het preventieakkoord is jaarlijks € 60.000,- beschikbaar. De looptijd van dit akkoord is nog niet bekend (loopt nu tot en met 2023).

*Verenigingshallenplan*

In de meerjarenbegroting 2023 zijn reeds middelen opgenomen ter versterking van het huidige VHP (zie het knelpunt in de Kaderbrief 2023, 2022-0049656).

**Wat is het vervolg op het raadsbesluit?**

Het college van Burgemeester en Wethouders gaat na vaststelling aan de slag met de uitvoering. In hoofdstuk 8 van de sportvisie is een concrete uitwerking gegeven van de volgende stappen.

Het college van Burgemeester en Wethouders



De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van inzake Vaststellen en beschikbaar stellen van een krediet Sportvisie 2030 - Niemand buitenspel in Dordrecht ;

gelet op artikel 160, lid 1 onder b van de Gemeentewet; artikel 192, lid 1 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

de Sportvisie 2030 vast te stellen;

het bestedingsdoel van de reservering van € 4.000.000,- op grond van het Politiek akkoord 2022-2026 voor Sportaccommodaties te verruimen met de implementatie en monitoring van de sportvisie en het professionaliseren van de sportverenigingen;

de volgende bedragen beschikbaar te stellen:

1. € 100.000,- ten behoeve van de planvorming wijksporthallen (dit bedrag over 2023 en 2024 gelijkmatig te verspreiden);
2. € 750.000,- voor een investeringskrediet voor ledverlichting in 2023 ten behoeve van het vervroegd vervangen van conventionele sportveldverlichting van de gemeente;
3. € 1.000.000,- ten behoeve van capaciteitsvraagstukken in 2023 en 2024;
4. € 1.500.000,- voor de uitvoering in 2023 en 2024 van de subsidieregeling nieuwbouw/renovatie sportaccommodaties;
5. € 360.000,- voor de uitvoering van de subsidieregeling professionaliseren van de sportvereniging (dit bedrag over vier kalenderjaren gelijkmatig te verspreiden);
6. € 120.000,- ten behoeve van de implementatie en monitoring van de sportvisie. (dit bedrag over vier kalenderjaren gelijkmatig te verspreiden);

voor het versterken van de financiële positie van de verenigingshallen en voor toekomstige renovaties en nieuwbouw in het kader van het VHP de verdeelsleutel van de extra VHP-bijdrage aan de VHP-stichtingen (sportvisie, paragraaf 2.1) vast te stellen;

de begroting 2023 te wijzigen op grond van beslispunt 3 door de wijziging met nr. 223022 vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van

## **Elders beschikbare bijlagen**

---

Diverse onderzoeksrapporten zijn te raadplegen via: <https://www.dordtsport.nl/naar-een-toekomstbestendig-sportbeleid-door-inzet-van-data/>